

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Netrinkime savęs iš savo atminties

Neapsikentusi, kad ir šiandien didesnė pasaulio dalis lietuvius laiko slavais, kad po pasaulį klaidžioja ir veši neva apie Lietuvą bylojančios pseudomokslininkų skleidžiamos teorijos, o labiausiai - kad žinojimą apie savąją kilmę, kalbą ir istoriją patys lietuviai noriai trina iš savo atminties, žinoma šalies mokslininkė, Lietuvos mokslų akademijos tikroji narė, profesorė, Lietuvių kalbos instituto direktoriaus pavaduotoja, prūsų kalbos tyrinėtoja Grasilda Blažienė subūrė aplink save atsakingų mokslininkų būrį, surado Lietuvą bei lietuvių mylintį mecenatą ir ėmėsi neatlygintinos misijos - pasakoti pasauliui apie Lietuvą bei lietuvius tiesą.

Rimvydas STANKEVIČIUS
„Respublikos“ žurnalistas

- Užsiimate labai gražia veikla - drauge su solidžių mokslininkų komanda rengiate ir leidžiate pasauliui apie Lietuvą, lietuvių kilmę bei seniausią Europos kalbą pasakojančias knygas. Tačiau sužinojęs, kad visi dirbate neatlygintinai, o knygas leidžiate iš privačių mecenatų lėšų, tuoj pat panūdau paklausti apie motyvą, kiekvieną jūsų paskatinusį tokiai veiklai?

- Paprastų žmonių kalba tariant, trūko kantrybė vis girdint, kokie pramanai pasakojami apie lietuvių vietą istorinės tiesos. O turint omeny, kad panašiais dalykais užsiima gabūs ir žinomi žmonės, kaip antai garsi lietuvių kilmės Venesuelos žurnalistė Jūratė Statkutė de Rosales, tikinanti, kad Romą nukariavę gotai išties buvo ne kas kita, o gudai - viena baltų genčių, jų skleidžiamos fantazijos sėkmingai sklinda pasaulyje ir tampa pavojingos tiek mūsų geram vardui, tiek savęs pačių, savųjų šaknų suvokimui ir pažinimui.

Man išties labai liūdna ir neramu konstatuoti, kad net ir praėjus 25 metams po Nepriklausomybės atgavimo Lietuvos mokslas vis dar neatsibudo iš letargo miego, baisu, kad lietuviai uoliai ir noriai skuba save ištrinti iš savo sąmonės, kone visuotinai, valstybiniu mastu užsiėmę savosios „naujųjų europiečių“ tapatybės paieškomis, nors tapatybės ieškoti nereikia - ji buvo, yra ir bus, tačiau nepateisinamai ir neatleistinai nepasivarginame apie ją sužinoti, pasidomėti patys savimi. Ir patys mes, ir kitos tautos pastebi, kad lietuviai ypač kenčia dėl tautinės saviniekos ir nevisavertiškumo komplekso, bet argi apskritai įmanoma jaustis visaverčiais ir oriais tiems, kurie nė nežino, kas esą?

Taigi prieš porą metų susibūriau su panašiai situaciją matančiu verslininku Artūru Mrzausku, kuris pasisiūlė tapti mūsų misijos mecenatu, susisiečiau su pulkelio baltistiką išimylėjusių mokslininkų, sukviečiau juos į redakcinę kolegiją ir ėmėmės darbo.

Stasio Žumblo nuotr.

- Kaip suprantu, tikslinė jūsų leidžiamų knygų auditorija - pasaulio mokslo žmonės. Koks iš jūsų darbų džiaugsmas eiliniam statistiniam lietuviui, kuris tų knygų nei skaitys, nei supras?

- Tiesa, orientuojamės į mokslo žmonių auditoriją, mūsų leidžiamų ir planuojamų leisti knygų tiražai - tikrai nebus dideli, lektūrą platinsime per mokslines įstaigas, baltistikos centrus įvairių šalių universitetuose, taip pat - knygų mugėse.

Be abejo, plačiosios masės šių knygų neskaitys, tačiau neabejoju, kad nauda iš to bus visiems drauge ir kiekvienam atskirai. Pirmiausia lietuviai visai kitaip ims jaustis pasaulyje - bus mažiau gūžčiojančių pečiais, ištarus žodį „Lietuva“, bus mažiau manančių, kad pagal kalbos ir kultūros prigimtį mes - slavai, bus mažiau tikinčių, kad ne gotai, o baltai nukariavo Romą...

Suvokimas, kad esame vertingi, kažkuo išskirtiniai kitų akyse, natūraliai kels ir mūsų pačių savivertę. Daugeliui nebūtina išmanyti lingvistinių subtilybių, bet vien pats žinojimas, kad kalbame seniausią indoeuropiečių kalbą ir viena iš dviejų gyvų išlikusių baltų kalbų, kad lietuvių, latvių tautos - baltai yra orios, garbingos tautos, su turtinga ir nepaprastai reikšminga Europai istorija, kiekvienam padeda gyventi aukščiau pakelta galva.

Juk dalis mūsų nevisavertiškumo kompleksų atsiranda būtent dėl to, kad išsivadavę iš sovietų imperijos ir puolę į ES glėbį ėmėme įsivaizduoti, kad nuo čia viskas ir prasideda, kad esame nelyg viščiukai, tik šiandien išsiritę iš kiaušinio, todėl neva būtina dabar stringalviais stengtis kuo greičiau susikurti sau tapatybę, pritinkančią naujam kontekstui.

Mums nereikia savęs kurti - mes esame. Kaip tik apie tai ir byloja mūsų prūsiskasis moto skelbti pasauliui apie savąjį buvimą ir patiems stengtis kuo giliau pažinti pasaulį.

- Bet, sutikite, manymas, kad baltai nukariavo Romą, neretam lietuviui taip pat sukeltų tautinio pasididžiavimo pojūtį.

- Žinoma, ir melas geba pakurstyti savimeilę, tačiau didžiulis reikiama ne pramanais, ne tariamais titulais ir savybėmis, o tuo, kas buvo ir tebėra tikra. Asmeniškai man atrodo, kad nieko negali būti gėdingesnio, nei priimti sau kitų nuopelnus, ypač liūdnei tai darydami atrodome mes - Tauta, kuri ir šiandien priekaištuoja kaimyninėms šalims, kad yra bandoma slavinti, germanizuoti, mėginama iškreipti jos istorija.

Manau, nėra pavojingesnio prieš Lietuvos nei beraštiškumas, proto tamsa ir Tautos nenoras pačiai savęs pažinti.

Susibūrė redaktorių ratas, kalbos mokslams atstovauju aš, Italijos Pizos universiteto profesorius, Lietuvos mokslų akademijos užsienio narys, Vilniaus universiteto garbės daktaras Pietras Umbertas Dinis ir profesorius iš Prancūzijos Danielis Peti, kultūros istorijos tematiką ėmėsi globti habilituota mokslų daktarė Ingė Lukšaitė ir daktaras Sigitas Narbutas, istorijos - Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Zigmuntas Kiaupa, archeologijos - Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys, Klaipėdos universiteto profesorius Vladas Žulkus, profesorius iš Vokietijos Klausas fon Karnap-Bornhaimas ir Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys, Lietuvos edukologijos universiteto profesorius Eugenijus Jovaiša. Taip pat kaip recenzentą į komandą priėmėme garsųjį čekų mokslininką baltistą Ilją Lemeškina.

Savuoju moto, nusakančiu drauge ir mūsų veiklos tikslus, pasirinkome prūsiską frazę „billemai bhe ersinnimai“, reiškiančią „bylojame ir pažįstame“. Šie prūsiskie žodžiai ženklins visas mūsų serijos knygas, apimančias tokias mokslo sritis kaip kultūros istorija, kalbotyra, istorija, archeologija... Pirmoji mūsų kregždė - pasaulinio garso JAV kalbininko

Viljamo R.Šmolstogy knyga „Senosios prūsų kalbos studijos“ - jau išleista ir jau pasiekė savąją tikslinę auditoriją. Šiuo metu verčiama į lietuvių kalbą ir ruošiamas spaudai Pietro Umberto Dinio knyga apie baltų kalbas bei jų vertinimą Europoje nuo XV-XVI amžiaus. Kitaip tariant, tai - ką apie mus, baltus, anuomet kalbėjo Europa.

Tapatybės ieškoti nereikia - ji buvo, yra ir bus, tačiau neatleistina apie ją nežinoti

- Norėčiau, kad į klausimą apie motyvą atsakytumėte paprastai ir ūkiškai - kas jums pačiai, mecenatui, redakcinės kolegijos nariams iš to, kad vykdysite šią misiją, o pasaulį pasieks mokslinės baltistikos knygos?

- Kas mums iš to? Jei turite omeny uždarbį - nieko. Mes tai darome tik dėl to, kad mylime Lietuvą, lietuvių kalbą, gerbiame savąsias šaknis ir rūpinamės savąja kultūra.

- Puikus motyvas. Tačiau truputį stebina, kad tarp baltistikos sklaida besirūpinančios redakcinės kolegijos narių yra tiek daug užsieniečių.

- Nesistebėkite, visi šie žmonės - solidūs baltistai. Baltistika, aš pasakyčiau, apskritai yra drauge ir liga, ir pašaukimas. Jei jau žmogus užsikrečia, tai visam gyvenimui.

Nereikia manyti, kad baltistika - lokalus lietuvių ir latvių reikalas. Ši „bacila“ gaji ir JAV, ir Italijoje, ir Vokietijoje, ir kitose šalyse... Patikėkite, toli nuo mūsų kraštų gyvendami žmonės vien dėl meilės baltistikai išmoka lietuvių bei latvių kalbas, studijuoja ir tyrinėja prūsų kalbinį palikimą...

Tiksliausiai juos apibrėžtų pavadinimas „išimylėjėliai“, bet moksliskiau būtų sakyti, kad tai žmonės, suvokę lietuvių kalbos ir baltų kalbų svarbą tiek indoeuropeistikai, tiek kalbotyros mokslui apskritai.

Mums, Lietuvoje gyvenantiems baltistams, nepaprastai naudinga su tokiais žmonėmis bendradarbiauti - juk gyvendami svečiose šalyse jie turi galimybes naudotis tais archyvais, kurie mums neprieinami. Pavyzdžiui, Vatikano metrašiais, kupiniais nepaprastai vertingos, mums lig šiol nežinotos medžiagos...

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015

2015 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

Jaunųjų ūkininkų ratelių veikla 1929-1940 m.

Šio judėjimo pradininkai buvo anglai. Jaunieji ūkininkai pasidarė labai populiarūs Nepriklausomos Lietuvos valstybės metais. Jie mokėsi ūkininkavimo meno ir vėliau sėkmingai perimdavo savo tėvų ūkį. Jų skaičius nuolat augo. Jaunųjų ūkininkų būreliai išugdė daug puikių būsimų ūkininkų.

Pirmasis jaunųjų ūkininkų ratelis Lietuvoje įkurtas 1929 m. lapkričio 22 dieną Kėdainių apskrities Grinkiškių valsčiaus Kubiliūnų kaime. Jam vadovavo Kubiliūnų mokyklos mokytojas Juozas Tamulevičius. Ratelio pirmininkas buvo Jonas Alekna, o sekretorius Vaclovas Blėdis. Vaclovas Blėdis vėlesniais metais tapo garsiu aktoriumi ir sėkmingai vaidino Panevėžio dramos teatre. Padėjo ratelius įkurti ūkininkas Antanas Jučas ir agronomas Domas Vasarevičius. Masiškas jų steigimas prasidėjo 1931 metais. Kartais pirmojo ratelio steigėjais nurodomi agronomai A.Jučas ir D.Vasarevičius. 1932 m. pradėjo eiti laikraštis „Jaunasis ūkininkas“. Už pasiekimus parodose buvo galima gauti premijas. 1932 metais Lietuvoje jau buvo 4490 jaunųjų ūkininkų. 1933 metais jau skaičius pasiekė netoli 10 tūkst. Rateliams dažniausiai vadovaudavo pradiniai klasių mokytojai. 1933 m. rateliams vadovavo 314 pradžios mokyklų mokytojų, 1 agronomas ir 11 ūkininkų. Vyr.vadovu 1933 metais išrinktas Vladas Tiškus. Žemės ūkio rūmai rateliams duodavo sėklos, kiaušinių, veislinių kiaulių. Ūkininkaitis gaudavo viską kaip paskolą ir pardavęs produkciją atsilygindavo ūkininkų rateliui. Jis rateliui mokėdavo procentus nuo parduoto produkto. 1936 metais priimtas Jaunųjų ūkininkų ratelių įstatymas. Rateliai sudarė Jaunųjų ūkininkų sąjungą. Sąjungos vadovas buvo pavaldus žemės ūkio ministrui. Sąjunga turėjo savo vėliavą ir antspaudą. Vyriausioju jų globėju buvo respublikos prezidentas. Jų tikslas buvo kaimo jaunimą susieti su gimtąja žeme, taip pat jiems suteikti daug žemės ūkio žinių. Ratelių nariai turėjo savo ženklukus. 1939 metais buvo

sukurta Jaunųjų ūkininkų himnas (autorius Petras Vaičiūnas, žodžiai S.Šimkaus). Jaunųjų ūkininkų šūkis buvo: „Tėvų žemę darbu puošime, ginklu ginsime.“ Kitas jų devizas buvo „Per darbą ir mokslą į Tėvynės gerovę“. Organizacijos šefu buvo prezidentas Antanas Smetona. Ratelių tarybos pirmininku buvo Kazys Masiliūnas. Juos buvo planuojama padaryti Jaunosios Lietuvos organizacijos padaliniumi. 1940 metais turėjo 40 tūkst. narių.

Jaunieji ūkininkai sėkmingai kūrėsi ir Panevėžio krašte. Jaunuojų ūkininku galima tapti tik sulaukus 12 metų. Tuomet nuo tėvo ūkio atskirdavo sklypą savo žemės ir buvo įkuriamas savo ūkis. Savarankiškai auginavo ančiukus, žąsiukus, galėdavo auginti jam pavestą kiaulę. Jaunojo ūkininko šventė buvo švenčiama per Sekmines. 1935 metais balandžio 15 dieną sušauktas Panevėžyje jaunųjų ūkininkų ratelių atstovų suvažiavimas. Panevėžio apskrityje tuo metu jau veikė 36 jaunųjų ūkininkų rateliai. 1935 metais rugsėjo mėnesį Žemės ūkio rūmai įvairiuose Panevėžio apskrities miesteliuose suorganizavo mokymus. Jie vyko Miežiškyje, Vadokliuose, Šeduvoje ir kt. miesteliuose.

▶ Jaunųjų ūkininkų šūkis buvo: „Tėvų žemę darbu puošime, ginklu ginsime“

1936 metais rugsėjo 26 dieną Panevėžyje 4 ratelių jaunieji ūkininkai surengė savo dirbinių parodėlę. Jaunųjų ūkininkų ratelių įstatymas priimtas 1936 metų kovo 28 dieną. 1937 metais gegužės mėnesį Panevėžyje vyko Jaunųjų ūkininkų respublikinis sąskrydis. Dalyvavo apie 800 asmenų. Jame dalyvavo vyr.vadas agronomas V.Tiškus. Jaunųjų ūkininkų ratelių nariai užsiėmė ir kultūrine veikla. 1937 metais sausio mėnesį Pane-

▶ Paliūniškio jaunieji ūkininkai

vėžio spauda rašė, kad Liūdynės pradinės mokyklos būreliai vaikai surengė gražų vaidinimą. 1938 metais rugsėjo 18 dieną Panevėžyje vyko jaunųjų ūkininkų ratelių vasaros ir žiemos gaminių paroda. Joje dalyvavo 8 rateliai. Tik vienas Paliūniškio ratelis pristatė ir žiemos, ir vasaros gaminius. Jis ir laimėjo pirmąją vietą už bandymus auginti razinas Lietuvos sąlygomis. Jam paskirta 65 litų premija. Šiam rateliui vadovavo ūkininkas, kai kitiems rateliams daugiausiai vadovaudavo pradiniai mokyklų mokytojai. Antrą vietą laimėjo vienas gausiausių Lepšių ratelis. Jis gavo 41 litą. Šiam rateliui vadovavo mokytoja Molienė. Trečią vietą ir 38 litų premiją laimėjo neseniai įkurtas Pajuosčio ratelis. Jis skaičiavo tik antrus metus nuo įkūrimo. Kiti gavo mažesnes premijas. Maženių ratelis 29 litus, Velžio - 29 litus, Liūdynės 27 litus, Berčiūnų - 26 litus, Miežiškių 15 litų.

Prasidėjus sovietinei okupacijai 1940 metais liepos 15 d. jaunųjų ūkininkų ratelių veikla sustabdyta.

Elena MARKUCKYTĖ,
Donatas PILKAUSKAS

▶ Ulyptės jaunųjų ūkininkų ratelio nariai

RĖMĖJAI:

DRAGAI:

IŠ ŠIRDIES Į ŠIRDĮ
2015.05.30, 15:00

GYVOS MUZIKOS FESTIVALIS ŠALČININKŲ MIESTO PARKE
MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL ŻYWEJ MUZYKI PARK MIEJSKI W SOLECZNIKACH
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ ЖИВОЙ МУЗЫКИ В ПАРКЕ ГОРОДА ШАЛЬЧИННИКАЙ

IS ŠIRDIES Į ŠIRDĮ
gyvos muzikos festivalis

DALYVAUJA:

ŽILVINAS ALIŠAUSKAS
ARTŪRAS DUBAKA
MICHAIL CELKOVIK IR GRUPĖ „LOMBARD“ (BALTARUSIJA)
ALEKSANDRAS MAKEJEVAS
GEDIMINAS STORPIRŠTIS
DENIS PATRICK MCLAUGHLIN (Š.AIRIJA)
ŠARŪNAS MAČIULIS IR „POLIARIZUOTI STIKLAI“ GYVAI
ADAM ANDRYSZCZYK (LENKIJA)
GRUPĖ „ARBATA“ GYVAI
LIUBA NAZARENKO
KATRINA KOSIAK
AUGUSTAS LAPINSKAS
GRUPĖ „LAISVĖS SKRYDIS“
ŠIRVINTŲ L. STUOKOS-GUCEVIČIAUS GIMNAZIJOS
DAINUOJAMOSIOS POEZIJOS ANSAMBLIS

Globėjas:
Šalčininkų raj. savivaldybės meras
Zdzisław Palevič

Generalinis rėmėjas:
Mercedes-Benz

Informaciniai partneriai:

Spaustuvė:
VSRG

Rėmėjas:
MAGNUM

Partneriai:

